

KOSTÝMY

pro ORIENTÁLNÍ TANCE

IVA CZYŽOVÁ
A KOLEKTIV

výtvarný
kurz

GRADA

KOSTÝMY

pro **ORIENTÁLNÍ** **TANCE**

IVA CZYŽOVÁ
A KOLEKTIV

Kostýmy pro orientální tance

Iva Czyžová

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 4984. publikaci

Texty Iva Czyžová, Hana Kupková, Olga Kendall
Fotografie na obálce Daniel Král
Fotografie v knize Jiří Tvaroh www.jiritvaroh.cz, Daniel Král www.kral-production.cz
Benjamin Arthur, Andre Elbing, Ivan Janota, John Beer, Václav Pancer, Václav Kořínek,
Daniel Pavlík, agentura Stillmodels a soukromé archivy tanečnic
Kresby Iva Czyžová
Sazba a grafická úprava Marcela Veličková
Návrh grafické úpravy a obálky Marcela Veličková
Odpovědná redaktorka Ing. Jana Minářová

Počet stran 112
První vydání, Praha 2012
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2012
Cover Design © Zuzana Brečanová, 2012

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **restně stíháno**.*

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-247-4350-9 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-7235-6 (elektronická verze ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-7236-3 (elektronická verze ve formátu EPUB)

obsah

úvod	7	Kalhoty	87	
přehled tanečních stylů	10	Živůtek, choli	90	
	FOLKLÓRNÍ STYL	Rukávky	92	
Baladi	10	Thoba	95	
Saidi	12	taneční pomůcky	96	
Khaleegy	14	Hůlka	96	
Melaya leff	16	Závoj	96	
Núbijský tanec	18	Šavle	97	
Ghawazee	20	kostýmové doplňky	98	
Hagalla	22	Turbany a šátky	98	
Shaabi	24	Čelenky	98	
Shamadan	26	Květiny	98	
	KLASICKÝ ORIENTÁLNÍ STYL	Korálková čepička „Kleopatra“	99	
Klasický orientální tanec	28	Šperky	99	
Pop orient	32	Boty	99	
	FUSION	tipy na závěr	100	
Fusion + tanec fantazie	34	XS, S postava	100	
Bollywood	36	XXL postava	100	
Tribal (ATS)	38	Dětské kostýmy	101	
Tribal fusion	40	Tanec v těhotenství	101	
	TANEC S REKVIZITAMI	Vystoupení s lektorkou	102	
Tanec s rekvizitami	42	Barva kostýmu	102	
Tanec s hadem	44	Kostýmy pro skupiny	103	
RUSKÝ CIKÁNSKÝ TANEC	46	příprava na vystoupení	104	
	šatník	Vlasy	104	
Tréninkové oblečení	50	Tělo	104	
Galabeya	52	Makeup	104	
Podprsenka	56	Brýle	104	
Pás	66	Spodní prádlo	104	
Sukně	74	Chrániče na kolena a ortézy	105	
• kolová	74	Cestovní taška	105	
• úzká	78	Výraz	105	
• volánová	80		příloha	106
• tréninková	86	zdroje	112	

Warda,
Khalida, Iva
foto : J. Tvaroh

úvod

Kniha, kterou držíte v ruce, má být příručkou pro začínající i pokročilejší tanečnice. Profesionální kostýmy jsou drahé a ne vždy originální, proto si velká část tanečnic kostýmy sama vytváří nebo nechává šít. Olga Warda Kendall a Hana Khalida Kupková, profesionální lektorky a mezinárodně úspěšné tanečnice, vám vysvětlí rozdíly mezi jednotlivými styly orientálního tance. Popíšeme si, jak vypadá typický kostým pro každý ze stylů; na co si dát pozor a jak se držet stylu a současně vytvořit individuální kostým, který bude lichotit vaší postavě, místo toho, aby upozorňoval na její nedostatky. Spolu s Ivou Czyžovou, která se dlouhodobě zabývá tvořením a ručními pracemi, se pak podíváme na střihy kostýmů a možnosti jejich zdobení. Autorky se podělí o praktické postřehy a tipy, které vypozařovaly během vlastního vystupování, a vyvrátíme také některé zažitá mýty o orientálních tanci. Kniha by vám měla být praktickým rádcem a průvodcem. Ušetříte si začátečnické trapasy a škobrtnutí a budete se moci plně soustředit pouze na váš tanec.

Když se řekne orientální tanec, většinu lidí jako první asociace napadne svůdnost a smyslnost, a hned jako druhá pohádková zdořnost. Díky němu ženy poznávají své tělo, učí se ho používat a ovládat, a také ho milovat a vážit si ho bez ohledu na typ postavy nebo věk. V České republice se orientální tanec začal významněji šířit až po listopadu 1989, kdy ve větších městech začala vznikat první taneční studia. Ženy si tento typ pohybu brzy oblíbily. Nejen, že mohly tančit nezávisle na partnerech, ale brzy na sobě začaly pocítovat jeho pozitivní účinky. Kromě posíleného sebevědomí a uvědomění si síly vlastní ženskosti má břišní tanec druhem zapojených svalových skupin pozitivní vliv na ženské vnitřní orgány. Mnoho žen připsuje tanci důležitou roli při úspěšném otěhotnění, porodu nebo úlevě od bolestí, dalším zase pomáhá rozpohybovat ztuhlá ramena a šíjí od věčného sezení u počítače. Část studentek dokonce v tanci později najde své životní povolání jako lektorky nebo profesionální tanečnice.

Tanec v arabských zemích, podobně jako tanec všude na světě, plnil různé společenské funkce – tančilo se na svatbách a jiných oslavách, tanec také doprovázel různé druhy rituálů. Společenské zvyklosti v arabském světě ve většině případů nedovolují vzájemné veřejné dotýkání se osob opačného pohlaví, proto se v této oblasti nerozvinuly párové tance jako u nás, ale jedna či více tanečnic tančí pro přihlížející publikum. Diváci tanečnici sledují nebo ji doprovázejí tleskáním, zpěvem nebo hrou na hudební nástroje. Základními doprovodnými nástroji v arabském orchestru jsou oud (loutna), kanoun (citera), riqq (arabská tamburína), ney (flétna) a darbuka (arabský buben). Dalšími nástroji jsou housle, mizmar (arabský hobo) a akordeon.

darbuka foto: D. Král

úvod

Postupem času se tanec přesunul ze soukromých společenských příležitostí také na pódia divadel a kabaretů a tomuto prostředí se přirozeně přizpůsobil i jeho výraz a používané kostýmy. V současné době se díky fúzím s jinými druhy tance pod pojmem orientální tanec skrývá mnoho stylů.

Rozdělení stylů orientálního tance v této knize vychází především z potřeby přehledného členění tanců pro studentky a začínající tanečnice. Zejména pro ně jsme potřebovali definovat, co to vlastně orientální tanec je. Pro potřeby této knihy jsme se tedy rozhodli rozdělit orientální tanec do čtyř základních kategorií: **folklór, klasický tanec, fusion a tanec s rekvizitami**.

Příklady folklóru byly v této knize zvoleny s ohledem na ty tance, se kterými se studentky v kurzech setkají nejčastěji, výčet všech druhů orientálních folklórních tanců by byl samozřejmě mnohem širší. Mohli bychom dále a dále pokračovat: např. fellahi, zaar, tanoura, dabka, iraqi a další. Tyto tance ponecháváme nepopsané jako prostor pro individuální zájem a zlepšování.

Klasický orientální tanec vznikl spojením baladi (viz *Přehled tanečních stylů* – str. 10) s baletem a byl obohacen pro potřeby vystupování v kabaretu o další jevištní prvky.

Fusion je anglický termín, který označuje styl tance, ve kterém jsou rovnoměrně zastoupeny a promíchány prvky různých stylů; v našem případě klasického orientálního tance např. s flamencem, sambou, tangem atd... Za fusion je možné označit v podstatě všechny styly tance kromě folklóru. Svérázné postavení zaujímá tribal, který je ve svém principu původně také fusion, ale postupem času se definoval do samostatného tanečního stylu, od kterého se odvozují různé varianty tribal fusion stylu – gothic, burlesque... Tance s rekvizitami jsou také ve své podstatě fusion, ale pro potřeby definování do této knihy je vyčleňujeme do samostatné části.

Současně zcela záměrně soustředíme pozornost pouze na základní teorii a vynecháme historii a vývoj orientálního tance, otázku výběru hudby a další oblasti, jejichž znalost je pro tanečnici stejně důležitá jako vhodný kostým.

V této knize jsme se snažili, pokud to šlo, používat české překlady pojmů. Ve zbytku výrazů se snažíme držet anglické transkripce, protože angličtina je v tanečním světě nejběžnějším mezinárodním komunikačním prostředkem.

Taneční kostýmy, stejně jako každé jiné dámské oblečení, podléhají tlaku aktuálních módních trendů. Doporučení, která najdete na následujících stránkách, shrnují principy tvorby kostýmů pro orientální tance, které jsou zásadní a obecně platné, ať se móda posune jakýmkoli směrem. Doufáme, že se vám tato kniha stane nadčasovým společníkem a užitečným průvodcem.

Autoři

®

přehled tanečních stylů ►►

Khalida
foto: J. Tvaroh

přehled tanečních stylů

folklórní styly

Baladi (beledi)

Základ slova „*balad*“ znamená *tradiční, venkovský, původní*. Tento egyptský folklórní styl se tančil doma, na oslavách a večírcích, mezi lidmi. Díky okolnostem jeho vzniku je pro tento styl typické, že se tančí prostorově úsporně, tanečnice obvykle improvizuje. Zapojuje výrazné pohyby boků, chybí dramatické otočky, arabesky a jiné baletní prvky nebo prudké pohyby hlavou. Tradiční *baladi* se tančí vždy naboso v šatech dlouhých minimálně do půlky lýtky, ale obvykle delších, rovného střihu a s dlouhými rukávy. Tyto šaty se nazývají *galabeya*.

Materiál byl obvykle přírodní a tanečnice měla boky pro zdůraznění pohybu opásané pruhem kontrastní látky. S přesunem *baladi* z venkova na pódia a prezentováním kabaretní formy *baladi* se zvýšila potřeba udělat kostým efektnější a výraznější pro diváka. Materiál šatů se volí lesklý a efektní, střih díky elastickým materiálům více obepíná tělo. Nejnovější módní trend také prohloubil výstřih šatů téměř k linii pasu a nechal z nich vykukovat zdobenou podprsenku. Délka *galabeyi* však zůstává, nezkracuje se.

V tanci *baladi* se často místo prostého pruhu látky přes boky používá penízkový šátek. Přesný původ jeho vzniku se zřejmě již nedozvíme, nicméně se traduje, že tanečnice byly za svá vystoupení odměňovány tak, že diváci během vystoupení přímo na tanečnice házeli drobné mince, případně je zastrkovali za pruh látky, který tanečnice měly přes boky. Po vystoupení si tanečnice penízky na pás našívaly, protože to byl nejbezpečnější způsob jejich uložení a tanečnice měla svůj majetek neustále při sobě. Při tvorbě svých kostýmů penízkový šátek používejte na folklórní styly (*baladi, saidi, shaabi...*) nebo na trénink, studentky ho také mohou využít na moderní orientální tanec, *drumsolo*, cikánský *fusion* a další.

Nepoužívejte penízkové šátky na klasický orientální styl nebo jemné tance se závojem či křídly.

Vlasy se u *baladi* tradičně splétají do copu a zakrývají dlouhým šátkem, který zahaluje všechny vlasy. Kabaretní forma někdy používá zdobený pruh látky, který zakrytí spíše naznačuje.

Volba odpovídajícího kostýmu záleží na tanečnici – v čem se bude cítit dobře – a také na zvolené hudbě. Čím tradičnější hudba, tím vhodnější je použít původní styl kostýmu.